

सन २०१७-१८ च्या टंचाई कालावधीत ग्रामीण तसेच नागरी भागात पिण्याच्या पाण्याच्या टंचाई निवारणार्थ घेण्यात आलेल्या उपाययोजनांवरील खर्च भागविण्यासाठी सन २०१८-२०१९ या वित्तीय वर्षात अनुदान वितरीत करण्याबाबत .

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: टंचाई २०१८/प्र.क्र.७३ /पापु-१४
गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय इमारत संकुल, लोकमान्य टिळक मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ००१
तारीख: ०२ फेब्रुवारी, २०१९

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, क्रमांक: टंचाई १०९९/प्र.क्र.१२/पापु-१४, दिनांक ३ फेब्रुवारी, १९९९.
- २) शासन निर्णय, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, क्रमांक: टंचाई २००८/प्र.क्र.१४९/पापु-१४, दिनांक २१ ऑगस्ट, २००९
- ३) शासन परिपत्रक, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, क्रमांक: टंचाई २०१८/प्र.क्र.२०/पापु-१४, दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०१८
- ४) शासन परिपत्रक, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, क्रमांक: टंचाई २०१८/प्र.क्र.२१४/पापु-१४, दिनांक २७ डिसेंबर, २०१८
- ५) विभागीय आयुक्त, कोकण यांचे पत्र क्रमांक: मशा/कार्या-६/पाणी टंचाई/निधी मागणी, दिनांक १२ ऑक्टोबर, २०१८
- ६) विभागीय आयुक्त, नाशिक यांचे पत्र क्रमांक: निधीमा/२०१८/प्र.क्र.०४/तामे २३(३) जा.क्र.२६१, दिनांक १२ जून, २०१८ व दिनांक २७ ऑगस्ट, २०१८
- ७) विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांचे पत्र क्रमांक: जा.क्र. २०१८/महसूल/पाटं/प्र.क्र.१३, दिनांक १९ जून, २०१८, दिनांक ०२ जुलै, २०१८, दिनांक ०४ सप्टेंबर, २०१८
- ८) विभागीय आयुक्त, पुणे यांचे पत्र क्रमांक: जा.क्र. ससंता/कावि-आ-३/४९३/१८, दिनांक ३१ जुलै, २०१८
- ९) विभागीय आयुक्त, नागपूर यांचे पत्र क्रमांक: जा.क्र. एसयुएन/१९ (१)/कावी-२१२/२०१८, दिनांक १६ ऑगस्ट, २०१८

- १०) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक: एससीवाय ०८/२०१८/प्र.क्र. ३८/म-११
दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१८, दिनांक १७ ऑक्टोबर, २०१८ व दिनांक ३० जानेवारी, २०१९
- ११) शासन निर्णय, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, क्रमांक: टंचाई २०१८/प्र.क्र.७३/पापु-१४
दिनांक १६ ऑगस्ट, २०१८, दिनांक २७ ऑगस्ट, २०१८, दिनांक २० ऑक्टोबर, २०१८, दिनांक १६ नोव्हेंबर, २०१८ व दिनांक २७ नोव्हेंबर, २०१८

प्रस्तावना :-

राज्यातील ग्रामीण व नागरी भागातील पाणी टंचाई निवारणार्थ घेण्यात येणाऱ्या उपाययोजनांवरील खर्च “२२४५-नैसर्गिक आपत्ती निवारणासाठी सहाय्य” या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होणाऱ्या अनुदानातून भागविण्यात येतो. २०१७-१८ च्या तसेच त्यापूर्वीच्या टंचाई कालावधीत केलेल्या / करावयाच्या उपाययोजनांसाठी संदर्भ क्र. ५ ते ९ मधील पत्रान्वये निधी मागणीचा प्रस्ताव या विभागास प्राप्त झाला आहे. सन २०१८-१९ या वित्तीय वर्षाकरिता महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने संदर्भ क्रमांक १० च्या शासन निर्णयान्वये रु. १५०००.०० लाख (अक्षरी रुपये एकशे पन्नास कोटी फक्त) इतका निधी या विभागाकडे वर्ग केला आहे. सदर निधी विभागीय आयुक्त, कोकण, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद व नागपूर यांना वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

ग्रामीण / नागरी भागात पेयजल टंचाई निवारणार्थ शासनाने विहीत केलेल्या निकषानुसार पुणे व औरंगाबाद, या विभागात पिण्याच्या पाण्याच्या टंचाई निवारणार्थ राबविलेल्या/राबविण्यात येणा-या उपाययोजनांवरील खर्च भागविण्यासाठी लेखाशिर्ष २२४५००९३ अंतर्गत रुपये १३३३३.६० लाख (अक्षरी रुपये एकशे तेहतीस कोटी तेहतीस लाख साठ हजार फक्त) इतका निधी विभागीय आयुक्त, कोकण, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद व नागपूर यांना प्रचलित स्थायी शासन निर्णयामध्ये विहीत केलेल्या अटी व शर्ती तसेच खालील अटीच्या अधीन राहून अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीद्वारे मंजूर व मुक्त करण्यात येत आहे.

- १) विभागीय आयुक्त कोकण, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद, व नागपूर यांनी ग्रामीण भागातील टंचाई अंतर्गत उपाययोजनांसाठीचा निधी संबंधित मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना तसेच नागरी भागातील टंचाई अंतर्गत उपाययोजनांसाठीचा निधी संबंधित आयुक्त, महानगरपालिका / मुख्याधिकारी, नगरपरिषद यांना परस्पर वितरीत करण्याची दक्षता घ्यावी.

- २) ज्या उपाययोजना महानगरपालिका / नगरपरिषद यांचे मार्फत राबविण्यात येत आहेत, त्याचेकरिता विभागीय आयुक्तांनी सदर निधी परस्पर संबंधित आयुक्त, महानगरपालिका / मुख्याधिकारी, नगरपरिषद यांचेकडे वितरीत करावा.
- ३) सन २०१७-१८ व सन २०१८-१९ या टंचाई कालावधीसाठी ग्रामीण / नागरी भागात पिण्याच्या पाण्याच्या टंचाई निवारणार्थ घेण्यात आलेल्या उपाययोजनांकरीता तसेच या कालावधीतील प्रलंबित देयकांच्या प्रदानासाठी सदर निधी वितरीत करण्यात यावा.
- ४) मार्च, २०१७ पर्यंत पूर्ण झालेल्या उपाययोजनांची देयकांची रक्कम संबंधितांना प्राधान्याने अदा करण्यात यावी. कोणत्याही परिस्थितीत देयके एक महिन्यापेक्षा जास्त कालावधीसाठी प्रलंबित ठेवण्यात येऊ नये.
- ५) ज्या ग्रामीण तथा नागरी उपाययोजनांना टंचाई अंतर्गत शासन स्तरावरून मान्यता देण्यात आली आहे, त्या योजनांसाठी उपाययोजनेच्या सुरवातीस ५० टक्के व योजना पूर्ण झाल्यानंतर ५० टक्के निधी वितरीत करणे आवश्यक आहे. त्यानंतर ३० टक्के निधी विभागीय आयुक्त यांच्या स्तरावर योजनेची प्रगती आढावा विचारात घेऊन वितरीत करावा. उर्वरित २० टक्के निधी योजना कार्यान्वित झाल्यानंतरच देण्यात यावा.
- ६) सदर निधी स्वीय प्रपंजी लेखा खाते (Personal Ledger Account) अथवा बँक खात्यात न ठेवता तो कंत्राटदारांना थेट Electronic Clearing Services द्वारे वितरीत केला जाईल याची दक्षता घ्यावी.
- ७) ग्रामीण / नागरी भागात पिण्याच्या पाण्याच्या टंचाई निवारणार्थ सन २०१६-१७ व सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात वितरीत केलेल्या निधीची ज्या जिल्हाधिका-यांकडून उपाययोगिता प्रमाणपत्रे प्राप्त झालेली नाहीत, त्यांनी सन २०१६-१७ च्या वर्षात वितरीत केलेल्या निधीची संपूर्ण खर्चाची (१०० टक्के) उपाययोगिता प्रमाणपत्रे तसेच सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात वितरीत केलेल्या निधीची किमान ८० टक्के उपयोगिता प्रमाणपत्रे प्राप्त झाली असल्याची खातरजमा झाल्यानंतरच संबंधित मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना ग्रामीण उपाययोजनांसाठी निधी वितरीत करावा, तसेच आयुक्त, महानगरपालिका / मुख्याधिकारी, नगरपरिषद यांना नागरी भागासाठी निधी वितरीत करताना वरीलप्रमाणे उपयोगिता प्रमाणपत्रे प्राप्त झाल्याची खातरजमा करावी.
- ८) सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षात वितरीत करण्यात आलेल्या निधीच्या ८० टक्के एवढा निधी खर्च झाला असल्याची खात्री करूनच संबंधित जिल्हा परिषद / नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेस निधी वितरीत करावा.

- ९) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग दि. १८.०४.२०१७ व ३०.०४.२०१७ मधील अटींची पूर्तता ज्या जिल्हयांकडून पूर्ण झाली आहे. त्याच जिल्हयांना निधी वितरीत करण्यात यावा.
- १०) निधीचे वितरण करतांना यापूर्वी संबंधित उपाययोजनांना निधी वितरित करण्यात आलेला नाही याची खातरजमा करावी.
- ११) यापुढे टंचाई निवारणार्थ घ्यावयाच्या उपाययोजनांकरिता निधीची मागणी करतांना, टंचाई निवारणार्थ कोणत्या प्रस्तावित उपाययोजना कोणत्या कालावधीसाठी घ्यावयाच्या आहेत, त्यासाठी किती निधीची आवश्यकता आहे याबाबत बाब निहाय मागणी तसेच चालू आर्थिक वर्षात वितरीत करण्यात आलेला निधी, झालेला खर्च, शिल्लक निधी इत्यादि बाबतची माहिती, तसेच त्याबाबतची उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर करण्यात यावीत. त्याशिवाय भविष्यात निधी मंजूर केला जाणार नाही याची नोंद घेण्यात यावी.
- १२) ज्या प्रयोजनासाठी निधी वितरीत करण्यात आला आहे, त्याबाबतची जिल्हानिहाय भौतिक प्रगतीची माहिती विभागीय आयुक्तांनी शासनाकडे दर महिन्यास मासिक खर्चाच्या अहवालासोबत सादर करावी. निधीच्या वाटपाचे लेखे, अभिलेख विहित कार्यपद्धतीनुसार अनुदान आहरीत व वितरीत करणा-या कार्यालयाच्या स्तरावर अद्ययावत ठेवण्यात यावे. त्याचप्रमाणे दरमहा होणा-या प्रत्यक्ष खर्चाची माहिती पुढील महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत एकत्रितरित्या शासनास सादर करावी. दर तीन महिन्यांनी झालेल्या खर्चाची, महालेखाकार कार्यालयात नोंदविण्यात आलेल्या खर्चाशी पडताळणी करून त्याबाबतचे विहित प्रमाणपत्र या विभागाकडे तात्काळ सादर करावे. तसेच कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर निधीपेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची दक्षता नियंत्रक अधिका-याने घ्यावी. वितरीत करण्यात आलेल्या अनुदानातून जर काही रक्कम खर्ची पडणार नसेल तर ती रक्कम विहित वेळेत शासनास प्रत्यार्पित करण्यात यावी.
- १३) सदर निधी सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षातच खर्च होणे आवश्यक आहे. तो व्यपगत होणार नाही अथवा कोषागारातून आहरित करून बँक खात्यात काढून ठेवला जाणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.
- १४) याबाबतचा खर्च या शासन निर्णयातील निधी वितरण बाबतच्या विवरणपत्रात नमूद केल्याप्रमाणे “मागणी क्र. सी-६, २२४५ -नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य, ०१-अवर्षण, १०२-पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा, (९१)-राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या मानकानुसार खर्च, (९१) (०१) पिण्याच्या पाण्याचा आकस्मिक निकडीचा पुरवठा (२२४५ ००९३) (दत्तमत)(वेतनेत्तर) ३१, सहायक अनुदाने” या उपलेखाशीर्षा उपलब्ध असलेल्या अनुदानातून भागवावा व त्याखाली अंतिमतः खर्ची टाकण्यात यावा.
- १५) आहरण व संवितरण अधिका-यांनी कोषागार / उप कोषागार अधिकारी यांच्याकडे पाठविण्यात येणा-या व देयकासोबत जोडल्या जाणा-या संगणक स्लीपमध्ये गौण / उपलेखाशीर्षाचा संगणक संकेतांकाचा न

चुकता उल्लेख करावा. तसेच, कोषागारातून / उपकोषागारातून आहरीत केलेल्या रकमेचा अहवाल शासनास सादर करावा.

या शासन निर्णयान्वये करण्यात येणाऱ्या निधी वितरणाचा तपशील विभागनिहाय खालीलप्रमाणे आहे. याप्रमाणेच विभागीय आयुक्तांनी ग्रामीण भागातील टंचाई अंतर्गत उपाययोजनांसाठी निधी खाली नमुद केल्यानुसार जिल्हानिहाय संबंधित मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना निधीचे वितरण करावे. तसेच नागरी भागातील टंचाई अंतर्गत उपाययोजनांसाठीचा निधी संबंधित आयुक्त, महानगरपालिका / मुख्याधिकारी, नगरपरिषद यांचेकडे परस्पर वितरीत करावा.

अ.क्र.	विभाग	एकूण (रक्कम रु. लाखात)
१	कोकण	२९६.१५
२	पुणे	२४५२.८१
३	नाशिक	७३४.१७
४	औरंगाबाद	७०१७.५३
५	नागपूर	२८३२.९४
एकूण		१३३३३.६०

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१९०२०११७५६५८५२२८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(राजेंद्र कुमटगी)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल महोदयांचे प्रधान सचिव, मा. राज्यपाल महोदयांचे कार्यालय, राजभवन, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. विधानसभा / विधानपरिषद सदस्य (सर्व)

४. अपर मुख्य सचिव, महसूल (मदत व पुनर्वसन) विभाग, मंत्रालय मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. प्रधान सचिव (२), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. प्रधान सचिव (ग्रा.वि.), ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई,
९. महालेखाकार, (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई
१०. महालेखाकार, (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर
११. विभागीय आयुक्त, कोकण, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद, व नागपूर
१२. जिल्हाधिकारी (सर्व)
१३. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व),
१४. कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद (सर्व),
१५. मुख्याधिकारी, नगर परिषद (सर्व)
१६. मा. मंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१७. मा. राज्यमंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१८. अपर मुख्य सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
१९. उप सचिव / पापु-१४, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग यांचे स्वीय सहायक
२०. ग्रंथालय, विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.
२१. पापु-१४ संग्रहासाठी.